

Herodotos: oefenvragen

Hieronder vind je een serie oefenvragen bij ieder deel van het pensum. Het gaat in de meeste gevallen om redelijk eenvoudige, vaak grammaticale vragen, die je kunt gebruiken om te controleren of je de Griekse tekst begrijpt. Sommige vragen gaan wat verder, en kan je beschouwen als 'echte' examenvragen. Voorbeelden: 7, 12, 13, 27, 44, 47, 59, 61, 69, 71.

In een apart bestand heb je ook de antwoorden gekregen. Probeer eerst de vragen te maken, en kijk niet meteen in de antwoorden! Als je de vraag niet begrijpt, of twijfelt over je antwoord, kijk pas dan in de antwoorden.

Succes!

Vragen bij het Prooimion

1. De eerste zin bevat geen persoonsvorm. Welk woord moet je aanvullen? Hoe noem je dit verschijnsel / deze stijlfiguur?
2. Welke vorm is γένηται? Verklaar ook de modus. Wat is het subject?
3. In het Prooimion gaat Herodotos van het algemene naar het specifieke. Welke tekstelementen zijn de specifieke tegenhangers van de algemene begrippen γενόμενα en ἐξ ἀνθρώπων?
4. ἐπολέμησαν: waarom wordt deze tijdsstam hier gebruikt? Wie zijn het subject?

Vragen bij Solon en Kroisos

5. Wat bedoelt H. met αὐτῶν τούτων (r.91)?
6. Aan welk woordje in r.91 kan je zien dat hier sprake is van een epanalepsis?
7. Het woord ὀλβιος speelt een belangrijke rol in het verhaal over Solon en Kroisos. Geef een definitie van dit begrip zoals Solon dat zou doen, en zoals Kroisos dat zou doen. Leg je antwoord uit.
8. Waarom vraagt Kroisos juist aan Solon wie de gelukkigste mens ter wereld is? Leg je antwoord uit door te verwijzen naar de tekst (regels 91-101).
9. Waarom zet Solon Tellos de Atheners op de eerste plaats, en Kleobis en Biton op plaats twee? Met andere woorden: in welk opzicht is Tellos blijkbaar nog gelukkiger dan Kleobis en Biton?
10. τὸ λεχθὲν (r.104): welke vorm is dit? Geef zoveel mogelijk informatie.
11. Hoe reageert Kroisos na Solons eerste antwoord ("Tellos is het gelukkigst") en hoe na diens tweede antwoord ("Kleobis en Biton staan op plaats twee")? Wat is het belangrijkste verschil tussen beide reacties? Citeer ook het Grieks.
12. γὰρ (r.109): kennelijk wordt er hier iets verklaard. Wat wordt er verklaard, en wat is de verklaring?
13. Leg uit dat de regels 109 t/m 112 een goede illustratie vormen voor de stelling dat Herodotos een representant is van de Griekse 'shame culture'.

14. Regels 126 t/m 128 (Ἀργεῖοι ... ἐκύρησε): wat vinden de Ἀργεῖοι belangrijk, en wat vinden de Ἀργεῖοι belangrijk?
15. Wat wordt precies bedoeld met ἐργῶ en wat met φημῆ (r.128/29)?
16. Men denkt dat de moeder van Kleobis en Biton een priesteres van Hera was. Geef twee citaten uit het stuk over Kleobis en Biton om deze stelling te ondersteunen.
17. Wat is het verband tussen λέγεται ὅδε ὁ λόγος in regel 118 en ὡς in regel 134?
18. Wat voor woord is τὰ in r.141?
19. De regels 141/42 bevatten 2 ellipsen en één anafoor. Leg uit, door te citeren.
20. Wat is de 'officiële' naam voor de tegeltjeswijsheid πᾶν ἔστι ἄνθρωπος συμφορῆ (r.151)?
21. Verklaar de genitivus τοῦ ἔχοντος in r.154/55.
22. Wie is ὁ μὲν en welke twee dingen worden bedoeld met δυοῖσι (r.157/58)?
23. Wie is οὗτος δε en welke dingen worden bedoeld met πολλοῖσι (r.158/59)?
24. Van ἀδύνατον ἔστι (r.167) hangt een Acl af, met een verzwegen A ('τινά'). Wat is de I, en hoe vertaal je ἄνθρωπον ἔοντα het beste?
25. Verklaar de modus van τελευτήση. (r.171)
26. Zegt εὐχαριστως iets over τελευτήση of over τον βιον (r.171)? Leg je antwoord uit.
27. Leg uit dat het betoog van Solon (regels 139 t/m 174) is opgebouwd als een ringcompositie. Citeer ook het Grieks: met welke woorden begint Solon zijn 'ring', met welke woorden sluit hij zijn 'ring' af?

Vragen bij Kyros

28. Wie worden bedoeld met: τῆ (r.2), ἐωυτοῦ (r.3), αὐτῶν (r.5)?
29. Zet de vier namen die voorkomen in de regels 1 t/m 10 in een stamboom.
30. Welk effect heeft de eerste droom op Astyages? Citeer het Grieks ter ondersteuning van je antwoord.
31. Astyages geeft zijn dochter om twee redenen ten huwelijk aan de Pers Kambyses. Om welke twee redenen? Citeer ook het Grieks.
32. De tweede droom van Astyages is een voorbeeld van een metafoor. Leg uit.
33. Leg uit dat regel 19 een voorbeeld is van epanalepsis.
34. Waarom ging Harpagos κλαίων naar huis (r.30)? Citeer het Grieks ter ondersteuning van je antwoord.
35. Leg uit dat de regel 30 een kopstaartverbinding bevat. Citeer ook het Grieks (de 'kop' en de 'staart').
36. Harpagos weigert de baby te doden, πολλῶν εἴνεκα (r.35). Hoeveel redenen heeft Harpagos? Noem ze, en citeer het Grieks.

37. De regels 53 t/m 57 bevatten een dreigement. Welk? Citeer ook het Grieks. Wat is het verschil met het dreigement van Astyages aan het adres van Harpagos (regels 21 t/m 25)?
38. Uit r.61 blijkt dat Mitradates en zijn vrouw beide bezorgd zijn, maar om verschillende redenen. Noem de verschillen, en citeer het Grieks.
39. In de regels 65 t/m 81 legt Mitradates aan zijn vrouw uit wat zijn opdracht is. Van wie denkt hij dat de baby is nadat hij door Harpagos is geïnstrueerd? Citeer het Grieks. Van wie hoort Mitradates de waarheid? Citeer het Grieks.
40. In r.69 gebruikt Herodotos pathos. Leg uit.
41. Verklaar de infinitivi in de regels 85/86.
42. Geef uit de regels 104 t/m 107 een voorbeeld van de ‘alwetende verteller’ en van prospectie.
43. Leg het verschil in werkwoordstijd uit tussen ἔπαιζε (r.109, 110) en διέταξε (r.112).
44. De regels 119-122 (ὁ δὲ ἐπέιτε ..... τοῦ Ἀστυάγεος παιδός) worden door Hein van Dolen als volgt vertaald:
- “De jongen voelde zich diep vernederd en dit maakte hem zo woedend dat hij, zodra ze hem hadden losgelaten, naar het huis van zijn vader holde om zich over het pak slaag te beklagen. Het spreekt vanzelf dat hij de zoon van Astyages’ herder als de schuldige aanwees en uiteraard niet Cyrus, want die heette toen nog niet zo.”*
- a. Geef telkens het Griekse tekstelement dat door van Dolen vertaald is met:
- (1) “diep vernederd”
  - (2) “het huis van zijn vader”
  - (3) “het pak slaag”
- b. Op grond van welk Grieks tekstelement kan van Dolen vertalen: “De jongen voelde zich diep vernederd”?
45. In regel 116 staat: γὰρ. Wat wordt hier verklaard?
46. Wat is het (niet expliciet genoemde!) antecedent van τῶν in regel 121? Antwoord in het Nederlands.
47. Geef een goede vertaling van περιβρίσμεθα (r.125/256), en breng je vertaling in verband met het begrip ‘shame culture’.
48. Naar wie of wat verwijzen de volgende woorden: ὄδε (r.133), βασιλέα (r.134), τοῦτο (r.134)?
49. Bedenk een regieaanwijzing bij ὄδε τοι ἄρειμι (r.137), en geef een vertaling van deze woorden.
50. Om welke drie redenen denkt Astyages dat hij Kyros voor zich heeft (regels 138 e.v.)?
51. Wat bedoelt Herodotos met de ἀνάγκας μεγάλας in r.151?
52. Waarom is de bijzin ὡς εἶδε τὸν βουκόλον ἔνδον ἑόντα (r.160/61) belangrijk voor het verhaal?

53. In de regels 162 t/m 174 probeert Harpagos zijn onschuld te bewijzen. Met welk argument?

Vragen bij de Egyptenaren

54. Welke reden geeft Herodotos om bij Egypte langer stil te staan dan bij zijn beschrijving van andere volkeren?

55. Vanaf r.130 beschrijft Herodotos allerlei verschillen tussen groepen mensen. Welke inhoudelijke verandering merk je op in r.134?

56. Op wie/wat hebben πάντων en πασέων (r.138) betrekking?

57. Bij zijn beschrijving van de Egyptische manier van schrijven (r.154 t/m 158) bedient Herodotos zich van een grapje (in het Grieks!). Welk grapje?

58. Wat voor indruk krijg je van de sociaal-economische positie van de priesterklasse in Egypte? Geef ook een voorbeeld.

Vragen bij de Skythen

59. Regel 213: τοῦτο μὲν. Je verwacht nu ook een τοῦτο δὲ, maar dat komt niet. Op welke plek in de tekst zou het logisch zijn een τοῦτο δὲ in te voegen?

60. Wat is juist?

a. κατ' αὐτὴν (r.214) hoort bij σοφίην πολλήν

b. κατ' αὐτὴν hoort bij γῆν πολλήν (r.213)

c. κατ' αὐτὴν is een ellips en moet worden aangevuld met γῆν

61. Hoewel Herodotos dit nergens expliciet zegt in de regels 215 t/m 219, moet de conclusie wel zijn dat de inwoners van Kysikos Grieken waren. Op grond waarvan?

62. Hoe vertaal je τυγχάνει πᾶσα ἐοῦσα (r.221)? En wat is het subject van τυγχάνει?

63. Benoem en verklaar de modus van εἴρηται (r.226).

64. Op grond van welke redenering zegt Herodotos (r.228 t/m 233) dat Anacharsis door zijn eigen broer moet zijn vermoord? (Hulp: belangrijk in dit verband is het woord πάτρων in r.230!)

65. Regel 251 e.v.: waarom voelde Skytes zich aangetrokken tot alles wat Grieks was? Citeer de passage waarop je je antwoord baseert.

66. Regel 256: καταλίπεσκε, regel 258: λάβεσκε. Wat voor vormen zijn dit, en hoe moet je ze vertalen?

67. Regel 266 is een voorbeeld van prospectie. Leg uit.

68. Welke werkwoordsvorm is λελάβηκε in r.278, en wat drukt deze vorm uit?

69. Je werkvertaling geeft voor ὁ δὲ μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ' ἑωυτῷ de volgende vertaling: "Toen die begrepen had wat er tegen hem gaande was". Leg uit waarom "gaande was" een goede vertaling is, en "gebeurd was" fout zou zijn.

70. Het verhaal over Anacharsis en Skytes kan worden opgevat als een ringcompositie. Citeer de tekstelementen die het begin en het eind van deze ringcompositie markeren.

Vragen bij de Amazonen

71. Herodotos' verslag van de Amazonen begint met de mededeling: Σαυροματέων δὲ περὶ ᾧδε λέγεται. Wat is het verband met de rest van het verhaal over de Amazonen en deze 'Sauromaten'?
72. Regel 305: καλέουσι ἄνδρα ... πατὰ κτείνειν. Dit ziet er uit als een chiasme, maar is het niet. Leg dit uit.
73. Welke vorm is ἀποβάσαι (r.312)?
74. Hoe vertaal je τὰ (r.315)?
75. Wat wordt bedoeld met τὸ πρῆγμα (r.316)?
76. Wat was de bedoeling van de Skythen met hun tactiek van voorzichtig toenadering zoeken tot de Amazonen? Geef een citaat uit de regels 320 t/m 327 ter verklaring van je antwoord.
77. Welke vorm is ἔων in r.329?
78. Regel 347/47: met wie trouwt ieder van de Skythische jongemannen? Leg je antwoord uit.
79. Regel 351/52: ἔχωμεν, διαιτόμεθα. Verklaar de modus.
80. Regel 353 en 359: δυνάμεθα. Verklaar de modus.
81. De Amazonen wijzen het voorstel van de Skythen om met hen mee te gaan naar hun vaderland af. Op grond van welk argument? Heb je de indruk dat de Amazonen oprecht zijn? Geef een argument voor je antwoord.